

N:o 3.

Andra Kammarens andra tillfälliga utskotts utlåtande n:o 1, i anledning af väckt motion om skrifvelse till Kungl. Maj:t angående bestämmelser i syfte att för försäljning af preserverade ägg skola gälla samma föreskrifter som för försäljning af margarin.

Utskottet har till behandling mottagit en inom Andra Kammaren af herr *J. Larsson* i Presstorp väckt motion, n:o 25, af följande lydelse:

»Under senaste åren har man lagt mer och mer an på äggproduktionen och därom är icke annat än godt att säga, ty det är en naturlig näring för småbruket och bör uppmuntras, så att man kunde förse oss själfva inom landet med denna vara och slippa att köpa den från utlandet och om möjligt i sinom tid följa Danmarks exempel och exportera till andra länder.

Äggproduktionen växlar ansenligt under olika årstider, och särskildt under april och maj månader stiger den så högt, att konsumtionen har svårt för att hålla jämna steg därmed, hvarför det har blifvit nödvändigt att på något sätt kunna reglera marknaden. Detta sker med att preservera äggen. Men därigenom förlora de också i värde och kunna hufvudsakligen icke användas annat än såsom matägg och till bagerier; ty till löskokning äro de odugliga. Genom preserveringen förändra de icke utseende, så att det är omöjligt att utanpå ett ägg genom blotta ögat se, om det är preserveradt eller färskt, utan det får ske på kemisk väg, och detta gör, att af oärliga säljare sammanblandas färska och preserverade ägg, så att därigenom hålla äggaffärerna på att komma i misskredit till

skada såväl för säljare af verkligt färska ägg som icke minst för konsumenterna.

Att det vid vissa årstider, såsom jul och vintertiden, skall vara frestande att blanda upp de färska äggen med preserverade, är helt naturligt; skillnaden i pris är då ofta en krona per tjog och mera, så att den, som blandar upp sitt äggförråd med några tjog preserverade ägg, kan däri-genom få en ganska god extra inkomst per dag.

Då en förordning tillkommit, som vid högt vite förbjuder en säljare att utbjuda margarin utan att angifva, att det är margarin och icke smör, hvilka varor liksom äggen äro svåra att skilja åt, så vore en sådan förordning äfven af behovet påkallad för ägghandeln.

Genom en sådan förordning vore icke meningen att hindra preserveringen af ägg, hvilken kan vara behöflig för att bättre tillvarataga varan vid vissa årstider, utan endast att få reda och ordning samt hindra oärliga säljare att förstöra ägghandeln för dem, som köpa och sälja verkligen färska ägg.

Häremot kan invändas, att det kan ådraga en säljare ansvar att sälja preserverade ägg såsom färska, då det på sitt sätt är förfalskning; men det förhåller sig nog icke så, ty han uppgifver endast, att det är ägg, eller vet kanhända icke, att det är preserverade ägg, och har därmed undgått något ansvar, då det däremot blefve ett annat förhållande, om han, liksom vid försäljning af margarin, vore skyldig att på något sätt, vid högt vite, hafva märke eller anslag, som visade, att detta är preserverade ägg.

Då äggproduktionen och konsumtionen gå alltmera framåt, är verkligen här ett behof af att reglera ett missförhållande, som synes mer och mer utveckla sig.

Jag tillåter mig därför vördsamt hemställa,

att Riksdagen ville i skrifvelse till Kungl. Maj:t anhålla, det tacktes Kungl. Maj:t låta utfärda en förordning, att vid försäljning af preserverade ägg skall samma bestämmelse gälla som vid försäljning af margarin.»

Till belysande af den sålunda väckta frågan vill utskottet först göra några kortfattade erinringar rörande äggs preservering.

Äggens innehåll består, som bekant, af s. k. hvita och gula. Hvitans utgöres nästan uteslutande af ägghviteämnen och vatten, gulans åter innehåller, utom ägghviteämnen och vatten, äfven fet olja samt något svafvel m. m. Ofvannämnda organiska ämnen hafva den egenskapen att småningom

sönderdelas genom luftens inverkan, så att äggen blifva »skämda», och som äggskalet, hvilket hufvudsakligen består af kalk, har en mängd små porer eller öppningar, får luften under vanliga förhållanden ganska lätt att intränga i äggen och fördärfa deras innehåll.

Ägg, som ej inom viss kort tid komma till användning, bruka därför preserveras genom tilltappning af porerna på äggskalet, så att den yttre luften utestänges. Denna preservering kan ske på olika sätt. Sålunda kan man t. ex. ingnida skalet med olja eller fett eller ock öfverstryka detsamma med vattenglas eller någon gummilösning eller slutligen insålla äggen i aska. Oftast begagnar man sig dock af metoden att lägga äggen i kalkvatten. Inkalkade ägg kunna länge förvaras fullt användbara till matlagning, men hafva den olägenheten, att ägghvitan ej låter slå sig till skum och att skalen blifva mycket spröda, så att äggen svårigen kunna kokas; de äro icke heller goda att förtära såsom kokta.

Om alltså *preservering af ägg* är en fullt tillåtlig och ändamålsenlig metod att från tider, då äggproduktionen är som starkast, förvara äggen till sådana tider, då produktionen minskats, så bör å andra sidan de preserverade äggen, såsom motionären erinrat, icke få i handeln likställas med färska eller nyvärpta ägg, eftersom de genom den behandling, de underkastats för att kunna med säkerhet förvaras, onekligen förlorat i värde. Enligt hvad utskottet från sakkunnigt håll inhämtat, läser emellertid en hopblandning af preserverade och färska ägg ganska ofta äga rum, särskildt inom torghandeln, där äggförsäljarna af lätt förklarliga skäl i regel finna en kundkrets, som icke på varans yttre utseende kan afgöra, huruvida äggen äro preserverade eller färska. Men vid sådant förhållande synes förslaget om åtgärders vidtagande, för att en säljare må förhindras att salubjuda preserverade ägg utan att därvid upplysa köparen om varans verkliga beskaffenhet, vara fullt motiveradt.

Nästa fråga blir då, hvad som lämpligen bör åtgöras för att förekomma, att preserverade ägg i handeln utgifvas för färska eller i bedrägligt syfte sammanblandas med dessa. Motionären har i detta afseende hänvisat till nådiga förordningen af den 13 oktober 1905, »angående kontroll å tillverkningen af margarin och margarinost äfvensom konstister samt å handeln därmed», och erinrat därom, att det enligt nämnda förordning är förbjudet att utbjuda margarin utan att angifva, att det är margarin och icke smör. Förordningen föreskrifver sålunda i 5 § 1 mom., att den, som drifver handel med margarin eller konstister, skall vara pliktig att förvara varan i kärl, som antingen är fyrkantigt eller ock har sådan oval form, att dess längd är minst en och en half gång dess bredd; utvändigt å kärlets botten, lock och sidor skall med minst tre centimeter höga bok-

stäfver finnas inbrändt eller på annat varaktigt sätt anbragt dels ordet »margarin» eller »margarine», om varan utgöres af margarin, eller ordet »konstister», om innehållet utgöres af sådan vara, dels ock tillverkarens eller, där varan blifvit införd från utrikes ort, importörens namn. Dock må varan i minuthandeln utställas till försäljning i klumpar eller mindre stycken, såvida å varan finnes anbragt en lätt i ögonen fallande skylt eller etikett, innehållande med tydliga bokstäfver ordet »margarin» eller »margarine», om varan utgöres af margarin, eller ordet »konstister», om innehållet utgöres af sådan vara. I samma paragrafs 4 mom. säges vidare, att vid försäljning af margarin eller konstister skall varan, där den ej till köparen öfverlämnas i kärl af sådan form och så märkt, som ofvan är nämndt, utlämnas med ett omslag, innehållande med tydliga bokstäfver ordet »margarin» eller »margarine», om varan utgöres af margarin, eller ordet »konstister», om innehållet utgöres af sådan vara. Och i 6 § föreskrifves, att där margarin, margarinost eller konstister hålles till salu, vare sig i salubod, å öppen plats eller från fartyg, skall säljaren sådant genom tydligt och lätt i ögonen fallande anslag tillkännagifva.

Att i allo tillämpa dessa bestämmelser i margarinförordningen på handeln med preserveerade ägg, såsom motionärens mening, om man får döma af ordalydelsen i hans hemställan, möjligen varit, anser utskottet, i betraktande af det sätt, hvarpå handeln med ägg i allmänhet bedrifves, ej böra komma i fråga. Däremot torde en föreskrift om att preserveerade ägg, för att kunna åtskiljas från färska, skola liksom margarinet fördes i minuthandeln med en särskild etikett eller stämpel icke böra föranleda några afsevärda olägenheter för ägghandeln men ändock verka betryggande mot en uppblandning af färska ägg med preserveerade, därest tillräckligt höga böter, såsom i fråga om margarinförsäljningen skett, åsättas för forseelser mot den gifna föreskriften. Det redan nu på många ställen rådande bruket att stämpla nyvärpta ägg för att angifva, att en viss äggförening eller annan försäljare ansvarar för att de sålunda märkta äggen äro färska och af för öfrigt god beskaffenhet, visar tillfyllest, att en allmän stämpling af särskildt preserveerade ägg icke skall möta några praktiska svårigheter.

Huruvida för öfrigt några af de bestämmelser, som återfinnas i gällande margarinförordning, behöfva tillämpas äfven på handeln med preserveerade ägg och i så fall hvilka, torde få bero på den närmare pröfning Kungl. Maj:t nog lär underkasta frågan, därest en förordning i här ofvan angifvet syfte kommer att utfärdas, och får utskottet därför i avslutning till hvad ofvan anförts och i hufvudsaklig öfverensstämmelse med motionärens förslag hemställa,

att Andra Kammaren ville för sin del besluta, att Riksdagen i skrifvelse till Kungl. Maj:t anhåller, det täcktes Kungl. Maj:t låta utfärda en förordning, hvarigenom likartade bestämmelser, som gälla vid försäljning af margarin, må i tillämpliga delar afven blifva gällande vid försäljning af preserveerade ägg.

Stockholm den 26 februari 1907.

Å utskottets vägnar:

RICH. WAWRINSKY.
